

Radio och tv i allmänhetens tjänst

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015/16 om bl.a. finansiering av och uppdrag till public service-företagen.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, KD).

Behandlade förslag

17 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Bakgrund	6
Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.....	9
Uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB	12
Simultantolkning av nyhetssändningar	14
Reservationer	16
1. Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, punkt 1 (SD) Fel! Bokmärket är inte definierat.	
2. Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, punkt 1 (KD).... Fel! Bokmärket är inte definierat.	
3. Uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB, punkt 2 (SD)	Fel! Bokmärket är inte definierat.
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:44 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2015/16:98 av Fredrik Eriksson (SD),

2015/16:135 av Sten Bergheden (M),

2015/16:177 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:774 av Maria Malmer Stenergard och Erik Andersson (båda M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:2063 av Anders Forsberg (SD),

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 26,

2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2015/16:2571 av Thomas Finnborg (M),

2015/16:2726 av Cecilia Widegren (M),

2015/16:3037 av Staffan Danielsson (C) och

2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (KD)

2. Uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1974 av Per-Ingvar Johnsson (C),

2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 2.

Reservation 3 (SD)

3. Simultantolkning av nyhetssändningar

Riksdagen avslår motion

2015/16:144 av Åsa Lindestam (S).

Stockholm den 28 januari 2016

På kulturutskottets vägnar

Olof Lavesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Olof Lavesson (M), Peter Johnsson (S), Cecilia Magnusson (M), Agneta Gille (S), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M), Anna Wallentheim (S), Angelika Bengtsson (SD), Bengt Eliasson (L), Roland Utbult (KD), Sanne Eriksson (S), Sara-Lena Bjälkö (SD), Daniel Sestrajcic (V), Gunilla Svantorp (S) och Linus Sköld (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 17 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015/16. Flertalet av motionsyrkandena handlar om finansieringen av verksamheten vid public service-företagen Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Övriga motionsyrkanden behandlar utformningen av uppdraget till radio och tv i allmänhetens tjänst samt simultantolkning av nyhetsändningar.

Den 10 december 2015 besökte utskottet Sveriges Television AB.

Folkpartiet liberalerna (FP) bytte hösten 2015 namn till Liberalerna (L).

Utskottets överväganden

Bakgrund

Radio och tv i allmänhetens tjänst

Riksdagen beslutade hösten 2013 om radio och tv i allmänhetens tjänst (public service) för perioden den 1 januari 2014 – 31 december 2019 (prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60). Regeringen har utfärdat sändningstillstånd för SR, SVT och UR i enlighet med riksdagsbeslutet.

I utredningsbetänkandet Nya villkor för public service (SOU 2012:59) föreslog utredaren en individuell radio- och tv-avgift som skulle beräknas utifrån beskattningsbar förvärvsinkomst och som inte skulle ha någon koppling till innehav av viss teknisk utrustning. Skatteverket skulle få till uppgift att sköta uppbörden och placera medlen på ett räntebärande konto i Riksgälden. Kammarkollegiet skulle få i uppdrag att förvalta kontot och betala ut medlen till programföretagen. Riksdagen skulle besluta om medlen för hela tillståndsperioden vid ett tillfälle, och de årliga besluten i samband med budgetprocessen skulle tas bort.

Den dåvarande regeringen gick inte vidare med detta förslag till riksdagen i propositionen Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2013–2019 (prop. 2012/13:164). I propositionen gjordes bedömningen att det nuvarande radio- och tv-avgiftssystemet borde kvarstå tills vidare. Riksdagen beslutade under riksmötet 2014/15 om ett tillkännagivande till regeringen om att en utredning av radio- och tv-avgiften bör komma till stånd i god tid inför nästa tillståndsperiod 2020 (bet. 2014/15:KrU3, rskr. 2014/15:157).

En mediepolitik för framtiden

Regeringen gav den 5 mars 2015 en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av nya mediepolitiska insatser när presstödet i dess nuvarande form upphör (dir. 2015:26). Utredaren ska i sin analys beakta det uppdrag som radio och tv i allmänhetens tjänst har för att identifiera frågeställningar som behöver utredas närmare inför nästa tillståndsperiod.

I utredningsdirektiven tar regeringen sin utgångspunkt i ett fragmenterat informationssamhälle med lokal och regional nyhetsbevakning som pressas av både nya medievanor och nya aktörer på mediemarknaden. Utvecklingen har lett till ett medieutbud som är större än någonsin, det gäller såväl kommersiella medier som medier som drivs ideellt, exempelvis närradio och icke-kommersiell lokal-tv. De demokratiska utmaningar som följer av den här medieutvecklingen och förändrad medieanvändning ska vara en utgångspunkt för utredningen. Med utgångspunkt i analysen ska utredaren lämna förslag till utformning av nya mediepolitiska verktyg. Förslagen bör syfta till att främja möjligheterna för allmänheten att ta del av journalistik som präglas av

mångfald, allsidig nyhetsförmedling, kvalitet och fördjupning, oavsett var i Sverige man bor.

Utredaren presenterade den 31 oktober 2015 ett delbetänkande med analys av behovet av insatser (SOU 2015:94). Utredningen lyfter fram begreppet medieborgaren, en medborgare som använder medier för att själv producera innehåll och sprida det till andra, samt folkbildningens betydelse för att ge folkvalda, medborgare, medieledningar och tjänstemän möjlighet att både tillägna sig nya kunskaper och få kontinuerlig kompetensutveckling inom bl.a. information, publicistik, maktstrukturer och teknik. Betänkandet presenterar elva balanspunkter för att bjuda in till diskussion om i vilken utsträckning mediepolitiken kan och ska bidra till ökad balans mellan dessa storheter i medielandskapet och demokratin. Balanspunkterna definieras som

- granskare och granskade
- öppenhet och integritet
- stad och land
- offentligt finansierade medieföretag och fria, kommersiella medieföretag
- dominanta aktörer och övriga
- produktion och distribution
- nationella och globala medier
- medieföretag och medieborgare
- information och desinformation – ansvarstagande och icke-ansvarstagande
- marknad och publicistik
- staten och medieaktörerna.

Delbetänkandet pekar på att utöver det traditionella företagsstödet bör stöd till medborgare, medieborgare och föreningar vara styrande vid utformningen av ett nytt mediestöd. Utredningen betonar att mediekonvergensen nu är så genomgripande att traditionell indelning i medieformer som tidningar, television och radio inte längre är relevant.

Slutbetänkandet ska redovisas senast den 30 april 2016.

Public service-företagens påverkan på mediemarknaden

Dåvarande Myndigheten för radio och tv (MRTV)¹ fick i december 2013 i uppdrag av regeringen (Ku2013/2522/MFI) att senast den 1 september 2015 redovisa en analys av hur radio och tv i allmänhetens tjänst inverkar på konkurrensen på mediemarknaden och på övriga aktörers utveckling. Analysen ska vara en del av underlaget till den översyn som enligt riksdagens beslut ska göras efter halva tillståndspanoraden för radio och tv i allmänhetens tjänst.

MRTV redovisade uppdraget i rapporten Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst den 1 september 2015 (dnr 13/03001, dnr 14/01248). Myndigheten menar att det ligger i sakens natur att public service-företagens

¹ Myndigheten bytte namn till Myndigheten för *press*, radio och tv den 1 januari 2016.

verksamheter påverkar mediemarknaden. Det bör också enligt myndighetens mening konstateras att den största påverkan på mediemarknaden ligger i den pågående digitaliseringen och globaliseringen. Myndighetens samlade bild av public service-företagens verksamheter är att de i grunden har en positiv påverkan på mediemarknaden genom att de erbjuder ett såväl brett som smalt utbud till de svenska mediekonsumenterna på både traditionella och nya plattformar. De har även en negativ påverkan på delar av den omgivande mediemarknaden främst i form av att deras verksamheter konkurrerar om konsumenterna med de aktörer som bedriver kommersiella medieverksamheter. MRTV menar dock att sådana effekter får anses vara förväntade i ett avgiftsfinansierat system för radio och tv i allmänhetens tjänst. Trots den negativa påverkan är det myndighetens sammantagna bedömning att public service-företagen, utifrån sina givna uppdrag, inte kan anses agera på ett sätt som uppenbart hindrar konkurrerande aktörer från att etablera, driva och utveckla sina medieverksamheter.

Några ändringar i radio- och tv-lagen (2010:696)

Regeringen utarbetade propositionen Några ändringar i radio- och tv-lagen (prop. 2014/15:118) efter att Sverige den 22 november 2013 tog emot en formell underrättelse från EU-kommissionen (överträdelse nummer 2013/2191) som ansåg att det finns brister i det svenska genomförandet av AV-direktivet (2010/13/EU). I propositionen lämnas bl.a. förslag som syftar till att tydligare genomföra AV-direktivet i svensk lagstiftning. Det gäller bl.a. särskilda bestämmelser om säkerställande av tv-företagens redaktionella oberoende vid sponsring och produktplacering och att tv-företag som är etablerade i andra EU-länder ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige. Det lämnas även förslag om

- en skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna
- att giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna vara kortare än tillståndstiden när det gäller sändning av kommersiell radio
- ett förtydligande att Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för press, radio och tv i efterhand ska granska sökbar text-tv.

Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2015/16:KU2, rskr. 2015/16:12). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2016.

Gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster på internet

Kommissionen föreslog den 9 december 2015 en förordning² som innebär att EU-invånare kan ta med sig det digitala innehåll (rörlig bild, musik, text, spel etc.) som de köper eller abonnerar på i sitt hemland när de reser inom EU. Den s.k. gränsöverskridande portabiliteten föreslås genomföras fram till 2017 och blir då en ny rättighet för EU:s konsumenter. Initiativet syftar till att bidra till skapandet av en digital inre marknad i EU (digital single market, DSM).

En europeisk upphovsrätt för den digitala tidsåldern

Den 9 december 2015 presenterade kommissionen även ett förslag till handlingsplan för en mer modern och europeisk ram för upphovsrätt.³ Syftet är att belöna investeringar i kreativitet och ge EU-medborgare tillgång till ett brett och lagligt utbud av innehåll samtidigt som upphovsmän och andra rättighetshavare garanteras rimlig ersättning. Kommissionens initiativ omfattar även utbildnings-, forsknings- och innovationsområdet med en långsiktig vision om att uppnå en enhetlig EU-lagstiftning på upphovsrättsområdet. Kommissionens förslag är att arbeta stegvis inom följande fyra områden:

1. Säkerställa ökad tillgång till innehåll över hela EU.
2. Anpassa undantag till digitala och gränsöverskridande förhållanden.
3. Uppnå en välfungerande marknad för upphovsrätt.
4. Utarbeta ett effektivt och balanserat sanktionssystem.

Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.
Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (KD).

Motionerna

I motion 2015/16:44 anför Jonas Jacobsson Gjörtler (M) att det är utbudet och tjänsterna i sig som är själva poängen med radio och tv i allmänhetens tjänst, dvs. det är innehållet som är viktigt, inte via vilken apparat det förmedlas. Därför yrkar motionären att tv-avgiften avskaffas och att public-service i

² 2015/0284 (COD) Europaparlamentets och rådets förordning om säkerställande av gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden.

³ KOM(2015) 626, slutlig. Meddelande från kommissionen. Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten.

stället bör finansieras via skatten. Även Margareta B Kjellin och Cecilia Widegren (båda M) föreslår i motion 2015/16:177 respektive motion 2015/16:2726 att regeringen ska se över möjligheten att avskaffa tv-avgiften och ersätta den med en skatt utifrån att systemet måste moderniseras. Likaså anför Sten Bergheden (M) i motion 2015/16:135 att radio- och tv-avgiften är ett otidsenligt och ineffektivt sätt att finansiera radio och tv i allmänhetens tjänst. Bergheden yrkar därför att regeringen ser över finansieringen, avskaffar radio- och tv-avgiften omgående och att radio och tv i allmänhetens tjänst i stället finansieras via skattsedeln. Även Thomas Finnborg (M) yrkar i motion 2015/16:2571 om en skattefinansierad radio- och tv-avgift för att nå en så rättvis och teknikneutral modell som möjligt.

Maria Malmer Stenergard och Erik Andersson (båda M) föreslår i motion 2015/16:774 yrkande 1 att sponsring inom radio och tv i allmänhetens tjänst förbjuds. Eftersom 1 procent av SVT:s intäkter kommer från sponsring är bolaget i dag inte fritt från påverkan. I yrkande 2 föreslår motionärerna att radio i allmänhetens tjänst finansieras genom uttagande av skatt, att utbudet av radio i allmänhetens tjänst, och därmed kostnaderna, ses över samt att tv i allmänhetens tjänst finansieras med betaltjänster.

Fredrik Eriksson (SD) föreslår i motion 2015/16:98 att radio- och tv-sändningar i allmänhetens tjänst borde kunna hanteras och finansieras på ett likartat sätt som övriga programbolag, dvs. via tecknande av abonnemang eller dylikt. Till dess att dagens radiosändningar eventuellt ersätts med motsvarande tekniska förutsättningar att kunna välja och filtrera bort utbud föreslår Eriksson att finansieringen ses över och möjligtvis kompletteras.

I motion 2015/16:2063 anför Anders Forsberg (SD) att radio- och tv-avgiften bör avskaffas till förmån för finansiering via skattsedeln. En förändrad finansieringsmodell skulle sammantaget gynna såväl public service-företagens möjligheter till en långsiktig ekonomisk planering som allmänhetens tilltro till finansieringssystemet.

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i motion 2015/16:2547 yrkande 1 att utredningsdirektiven inför utredningen om den framtida finansieringen av radio och tv i allmänhetens tjänst förtydligas och kompletteras. För Sverigedemokraterna är det viktigt att radio och tv i allmänhetens tjänst finns kvar och förmedlar kvalitativ samhällsinformation och ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion till svenska folket. Sverigedemokraterna anför också att det är viktigt att radio och tv i allmänhetens tjänst får de resurser som krävs för att utföra sitt uppdrag. Finansieringen bör dock inte vara inkomstskattebaserad eftersom det enligt motionärerna kan innebära en betydande risk för politiska intressen att styra eller begränsa nyhetsrapportering och programutbud vid maktskiften i riksdagen och regeringen. Sverigedemokraterna föreslår i stället att skatten utformas som begravningsavgiften, dvs. anpassas efter de faktiska kostnaderna för ändamålet.

Martin Kinnunen (SD) anför i motion 2015/16:3061 yrkande 1 att radio och tv i allmänhetens tjänst fortsättningsvis bör finansieras inom ramen för statens

budget där anslagen till radio och tv i allmänhetens tjänst beslutas enligt en samlad analys över statens budgetutrymme.

Staffan Danielsson (C) ifrågasätter i motion 2015/16:3037 om det är långsiktigt möjligt att finansiera produktion av radio och tv i allmänhetens tjänst via dagens tv-licens och föreslår i stället en finansiering via statsbudgeten, t.ex. med en avgift på skattsedeln på motsvarande sätt som begravningsavgiften.

I motion 2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 26 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att ersätta radio- och tv-avgiften med en individuell avgift som tas in via Skatteverket. Motionärerna anför att finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst ska vara teknikneutral och enkel att förutse. I dag går det att se filmer, lyssna på musik och titta på tv via dator, mobiltelefon eller surfplatta. Motionärerna anför också att det går att göra besparingar om Radiotjänsts kontrollverksamhet upphör.

Bakgrund

Riksdagen beslutade under riksmötet 2014/15 om ett tillkännagivande till regeringen om att en blocköverskridande och parlamentariskt sammansatt utredning av radio- och tv-avgiften bör komma till stånd i god tid inför nästa tillståndspano 2020 (bet. 2014/15:KrU3, rskr. 2014/15:157). Riksdagen vill se en solidariskt finansierad och långsiktigt trygg modell som garanterar fortsatt oberoende för radio och tv i allmänhetens tjänst. Regeringen meddelar i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17 s. 39) att den avser att återkomma i frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona vilken betydelse en stark och oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst har för det svenska medielandskapet och ytterst för vår demokrati. Händelser i vår omvärld visar hur viktigt det är att värna självständigheten hos public service-företagen. Konstruktionen med en förvaltningsstiftelse som ägare till de tre public service-företagen Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB syftar till att vara en buffert mellan statsmakterna och radio och tv i allmänhetens tjänst. Det är viktigt att radio och tv i allmänhetens tjänst förblir oberoende och skyddas från påtryckningar i utförandet av sin verksamhet där en viktig uppgift är att granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna.

Utskottet förutsätter att regeringen agerar i god tid och behandlar utskottets tillkännagivande om en blocköverskridande och parlamentariskt sammansatt utredning av radio- och tv-avgiften inför nästa tillståndspano som börjar 2020. I detta sammanhang vill utskottet påpeka att om sex månader har halva tiden passerat för innevarande tillståndspano (2014–2019). En stabil och långsiktig finansiering är en av grundpelarna för en oberoende radio och tv i

allmänhetens tjänst. Utskottet finner det därför mycket angeläget att regeringen snarast återkommer i frågan.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2015/16:44 (M), 2015/16:177 (M), 2015/16:2726 (M), 2015/16:135 (M), 2015/16:2571 (M), 2015/16:774 (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:98 (SD), 2015/16:2063 (SD), 2015/16:2547 (SD) yrkande 1, 2015/16:3061 (SD) yrkande 1, 2015/16:3037 (C) och 2015/16:2258 (KD) yrkande 26.

Uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB

Jämför reservation 3 (SD).

Motionerna

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i motion 2015/16:2547 yrkande 2 en fördjupad nordisk samverkan mellan public service-företagen. Syftet som motionärerna anger är att hitta en bättre metod för breddad kompetens och andra infallsvinklar än vad partiet anser att olika former av kvotering, t.ex. utifrån kön eller etnicitet, kan bidra med. Som en modell skissas att förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR i samarbete med Nordiska rådet och programbolagen tar fram riktlinjer för hur public service-företagen kan genomföra ömsesidiga utbyten av nyhetsreportage.

Martin Kinnunen (SD) anför i motion 2015/16:3061 yrkande 2 att uppdraget till radio och tv i allmänhetens tjänst bör utgå från att företagen erbjuder produktioner som ger maximal nytta för tittarna snarare än att maximera antalet tittare. I de fall kommersiell television erbjuder liknande produkter menar motionären att det inte finns någon anledning för public service-företagen att ge sig in i en konkurrenssituation. Vid en sådan renodling av uppdraget föreslår Kinnunen att möjligheten att sälja ut delar av SVT utreds.

Per-Ingvar Johnsson (C) yrkar i motion 2015/16:1974 att uppdraget till SVT bör innefatta möjlighet för invånarna på Åland att ta del av hela utbudet på SVT Play. För invånarna på Åland är sändningarna från SVT den dominerande tv-källan, dock har de av upphovsrättsliga skäl inte möjlighet att fullt ut använda sig av tjänsten SVT Play. Motionären yrkar därför att SVT ges i uppdrag att undanröja de återstående upphovsrättsliga problemen på ett sådant sätt att invånarna på Åland kommer att kunna utnyttja tjänsten SVT Play fullt ut.

Bakgrund

Verksamheten vid Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning (Nordicom) bidrar till ett nordiskt erfarenhetsutbyte inom medieområdet. Nordicom ska utveckla mediekunskap och bidra till att forskningsresultat synliggörs i behandlingen av mediefrågor på olika nivåer i offentlig och privat verksamhet. Institutionen har bl.a. kontakt med medieföretag, beslutsfattare, myndigheter och organisationer i de nordiska länderna och hela världen. Verksamheten fokuserar på tre områden: medieforskning och dess resultat i de nordiska länderna, medieutveckling och medietrender i de nordiska länderna samt forskning om barn, unga och medier i världen.

Konkurrensen om lyssnare och tittare blir allt större. Enligt uppgift i rapporten Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst från dåvarande Myndigheten för radio och tv minskade SVT:s tittartidsandel från 48 till 35 procent under perioden 1997–2014. 35 procent är samtidigt den näst högsta nivån som mätts sedan 2006.

SVT:s anslagsvillkor täcker medelstilledningen till kärnverksamheten, dvs. produktion och sändning av tv-program. I förekommande fall får medlen användas till kompletterande verksamhet som utvecklar och stöder kärnverksamheten. SVT ska delta i den tekniska utvecklingen av distributionsteknik, vilket gör det nödvändigt att kärnverksamheten tillgängliggörs på olika plattformar såsom SVT Play. Sedan 2013 parallellsänds även linjära sändningar av bolagets programtjänster i SVT Play. Alla program påverkas av lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk som reglerar att upphovsrättshavarna bestämmer hur deras verk får visas. SVT förhandlar enligt egen uppgift med upphovsrättshavarna för att kunna visa så många program som möjligt, så länge som möjligt och till ett så stort område som möjligt på sina digitala tjänster, utan att bryta några avtal. Majoriteten av de svenska programmen finns tillgängliga på SVT Play i 30 dagar efter ursprunglig sändning. Enligt SVT:s egna undersökningar har utbudet på SVT Play ökat med ca 10 procent under de senaste två åren. Det geoblockerade materialet har ökat med ungefär samma andel och består till ca 90 procent av inköpta visningsrätter.

Utskottets ställningstagande

Public service-företagens uppdrag beskrivs i sändningstillstånd och anslagsvillkor. Bolagen styrs även av yttrandefrihetsgrundlagen, radio- och tv-lagen (2010:696) samt upphovsrättslagen. Bolagens självständighet och programutbud behandlades senast i utskottets betänkande Mediefrågor (bet. 2014/15:KrU3) där utskottet tog ställning för att de tre public service-företagen genom sitt journalistiska arbete bidrar till bredd i fråga om både det programmässiga innehållet, spegling av förhållandena i hela landet och den variation som finns i befolkningen. I fråga om breddade perspektiv genom gemensamma nordiska riktlinjer anser utskottet att det finns ett etablerat och

väl förankrat nordiskt samarbete inom ramen för bl.a. Nordicom som möjliggör erfarenhetsutbyte mellan programbolagen inom många områden.

Tillgången till SVT Play på Åland har tidigare behandlats av utskottet (bet. 2013/14:KrU3, bet. 2012/13:KrU8). Motionerna avslogs med hänvisning till att SVT inte kan köpa rätten till on demand-nyttjande för något annat territorium än det svenska. På Åland används .fi (Finland) som toppdomän. Utskottet konstaterar även att samtliga SVT:s tv-kanaler finns tillgängliga på Åland.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2015/16:2547 (SD) yrkande 2, 2015/16:3061 (SD) yrkande 2 och 2015/16:1974 (C).

Simultantolkning av nyhetssändningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om simultantolkning av nyhetssändningar.

Motionen

I motion 2015/16:144 anför Åsa Lindestam (S) att risken att bli isolerad vid hörselnedsättning eller dövhet är stor och därför i möjligaste mån bör motverkas. Många nyheter är på andra språk än svenska med översättning enbart i form av textremsa. Lindestam vill därför undersöka möjligheten till simultantolkning av nyhetssändningar där andra språk än svenska används.

Bakgrund

SVT och UR har enligt de villkor som regeringen beslutar om krav på tillgänglighet på tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning. Under perioden 2014–2016 ska 1,5 procent av SVT:s och UR:s sändningar vara teckenspråktolkade (Ku2013/2310/MFI, Ku2013/2534/MFI). Teckenspråkstolkningen ska uppfyllas med simultantolkning av program för den breda allmänheten. Hela utbudet av icke direktsända program och 65 procent av direktsända program ska vara textade vid periodens slut. SVT och UR ska ägna särskild uppmärksamhet åt tjänsternas kvalitet och användbarhet utifrån ett brukarperspektiv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kunde vid sitt besök på SVT i december 2015 konstatera att programföretaget bedriver en gedigen verksamhet för att tillgängliggöra sina program med hjälp av teckenspråks- och syntolkning, textning och uppläst text. Utskottet konstaterar vidare att SVT och TV4 sedan 2013 använder

gemensamma tillgänglighetssymboler som syns i tv-rutan, tidningstablåer och på webben. De har även en gemensam text-tv-kanal för svensk text.

Mediepolitiken ska stödja yttrandefrihet och mångfald. Utskottet är dock inte berett att förorda ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsyrkandet men avser att noga följa att ökningen av utbudet blir betydande och märkbar för publiken.

Motion 2015/16:144 (S) avstyrks med det anförda.

Reservationer

1. **Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, punkt 1 (SD)**

av Angelika Bengtsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

bifaller delvis motion

2015/16:3037 av Staffan Danielsson (C) och

avslår motionerna

2015/16:44 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M),

2015/16:98 av Fredrik Eriksson (SD),

2015/16:135 av Sten Bergheden (M),

2015/16:177 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:774 av Maria Malmer Stenergard och Erik Andersson (båda M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:2063 av Anders Forsberg (SD),

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 26,

2015/16:2571 av Thomas Finnborg (M),

2015/16:2726 av Cecilia Widegren (M) och

2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns en grundläggande samsyn om att en av mediernas viktigaste uppgifter är att granska och kontrollera maktavare, institutioner och aktörer i demokratin, för att inte minst upprätthålla respekten för densamma bland landets invånare och omvärlden. Detta, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, bildar ett av fundamenten i svensk demokrati. För Sverigedemokraterna är det självklart och viktigt att public service finns kvar då det är att betrakta som ett allmänintresse som fortsatt ska arbeta med att förmedla kvalitativ samhällsinformation och ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion till svenska folket. Det är därför också viktigt att public service får de resurser de behöver för att kunna utföra det uppdrag som ålagts dem.

Sverigedemokraterna välkomnar en översyn av finansieringsformen för public service. En parlamentarisk utredning kan vara ett steg i att komma vidare i frågan. Det bör poängteras att utredningen Nya villkor för public service (SOU 2012:59) under föregående mandatperiod utrett och redovisat ett förslag till en långsiktigt trygg finansieringsmodell. Utredningen utgör en solid grund för att ytterligare se över frågan med målet att snarast införa en långsiktigt hållbar, solidariskt finansierad och teknikneutral finansieringsform. Det bör också i ett tidigt skede förtydligas vad den nya utredningen ska se över som inte tidigare utretts, så att den kommande utredningen får tydliga direktiv och kompletterar tidigare utredning. Vidare bör regeringen efter tillkännagivandet från riksdagen våren 2015 återkomma med en tidsplan som säkerställer att utredningen tillsätts i mycket god tid till 2020.

Sverigedemokraterna har under de senaste åren tittat på modeller och utvärderat hur en radio- och tv-skatt kan genomföras. En sådan skatt bör vara anpassad efter de faktiska kostnaderna för ändamålet. Radio- och tv-skatten skulle då vara en separat post på skattsedeln och utkrävas i proportion till skattebetalarens beskattningsbara inkomst. Eftersom skatten då blir anpassad efter de faktiska kostnaderna hindras politiska intressen från att ta kontroll över public services finansiering. Kostnaden förblir densamma oavsett hur skattesystemet är utformat, och på så sätt upprätthålls det viktiga avstånd mellan den politiska och granskande makten som bör finnas i ett öppet och fritt samhälle. Om den nya utredningen av public service-bolagens finansiering kommer fram till att finansiering bäst sker på något annat sätt för alla parter, så är vi beredda att titta på det förslaget, men i dagsläget vill vi understryka att vår nuvarande hållning och intention är att hitta bästa tänkbara modell för ett skattebaserat finansieringssätt.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2547 yrkande 1 samt delvis bör bifalla motion 2015/16:3037 (C) och bör avslå motionerna 2015/16:44 (M), 2015/16:135 (M), 2015/16:177 (M), 2015/16:774 (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:2571 (M), 2015/16:2726 (M), 2015/16:98 (SD), 2015/16:2063 (SD), 2015/16:3061 (SD) yrkande 1 och 2015/16:2258 (KD).

2. Finansieringen av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, punkt 1 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 26,
bifaller delvis motionerna
2015/16:44 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M),
2015/16:135 av Sten Bergheden (M),
2015/16:177 av Margareta B Kjellin (M),
2015/16:2063 av Anders Forsberg (SD),
2015/16:2571 av Thomas Finnborg (M),
2015/16:2726 av Cecilia Widegren (M),
2015/16:3037 av Staffan Danielsson (C) och
2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2015/16:98 av Fredrik Eriksson (SD),
2015/16:774 av Maria Malmer Stenergard och Erik Andersson (båda M)
yrkandena 1 och 2 samt
2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Betydelsen av oberoende och reklamfria radio- och tv-kanaler utan vinstintressen är stor. Public service ska tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling liksom ett brett och högkvalitativt kulturutbud. En viktig del av uppdraget är att göra utbudet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning och möta minoriteters behov och önskemål.

Finansieringen av public service ska vara teknikneutral och enkel att förutse. Dagens tv-licens har sitt ursprung i den monopolsituation som fanns under 1950-talet. Friheten sträcker sig inte bara till vad man vill se utan även till hur och var man vill se programmen. Då får inte lagstiftning och finansieringsmodell vara otydliga och bromsa utvecklingen.

Därför föreslår Kristdemokraterna att dagens tv-licens ersätts med en individuell avgift som tas in via Skatteverket. En stor vinst med förändringen vore att den kontrollverksamhet som Radiotjänst i dag ägnar sig åt kan upphöra. Därmed kan också den avgift som tas in via skatten sänkas jämfört med dagens tv-licens.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2258 (KD) yrkande 26 samt delvis bör bifalla motionerna 2015/16:44 (M), 2015/16:135 (M), 2015/16:177 (M), 2015/16:2571 (M), 2015/16:2726 (M), 2015/16:2063 (SD), 2015/16:3061 (SD) yrkande 1 och 2015/16:3037 (C) samt bör avslå motionerna 2015/16:774 (M), yrkandena 1 och 2, 2015/16:98 (SD) och 2015/16:2547 (SD) yrkande 1.

3. Uppdrag till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB, punkt 2 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2015/16:1974 av Per-Ingvar Johnsson (C) och
2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Mediesektorns betydelse för vår demokrati går inte att försumma. Med stöd av tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens pressfrihet har medierna spelat och spelar en viktig roll för vårt demokratiska samhälle. Samtidigt är det de mediala aktörerna som de facto ofta sätter agendan i vårt land. Att kunna sätta agendan innebär att man har stort inflytande över vilka frågor som diskuteras och vilka politiska beslut som fattas, och denna typ av makt innebär ett oerhört ansvar för bredd, djup och perspektiv i reportage och rapporter. Därför är det av yttersta vikt att medierapporteringen är mångfasetterad, nyanserad och saklig. Dock kan en viss jargong, och vissa smala sanningar, alltid få fäste i en sluten krets eller grupp. En sådan utveckling i mediesektorn kan i förlängningen naturligtvis få förödande resultat för ett lands yttrandefrihet och demokrati. För att förebygga risken för att medborgarna får en alltför snäv medierapportering är det viktigt med omvärldsbevakning och analys. Inte minst är det nordiska samarbetet inom mediesektorn och däribland public service viktigt, då vi vilar på i mångt och mycket samma grundvalar vad gäller samhällssystem, kultur och språk.

De senaste åren har vi sett, och ser ännu, stora förändringar inom medierna. Tidningarna ser minskade intäkter och vikande upplagor samt stora omställningsbehov. Public service-företagen Sveriges Television AB och Sveriges Radio AB har generellt sett ett högt förtroende hos Sveriges invånare. Samtidigt har vi de senaste åren kunnat notera en stor ökning av s.k. news avoiders som söker sig till alternativa medier och känner ett minskat förtroende för public service och därmed minskat incitament att vilja bidra till public service. Det här är i grunden oroväckande för oss som tror på betydelsen av ett starkt och kvalitativt public service-utbud och en gemensam bild av samhället och god källkritik i medierna generellt. I ett större perspektiv är det också ett hot mot demokratin om olika grupper i samhället har olika bilder av samhällsutvecklingen och vad som är sant eller falskt i nyhetsrapporteringen.

Med anledning av detta föreslår vi ett djupare samarbete i nyhetsrapporteringen mellan de nordiska länderna. En modell skulle kunna vara att förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB i samarbete med Nordiska rådet och de

olika programbolagen tar fram riktlinjer för hur public service-företagens nyhetsredaktioner årligen kan genomföra ömsesidiga utbyten av nyhetsreportage med övriga nordiska länder. Det skulle kunna bli en källa för public service-företagen att få konstruktiv kritik om hur de kan förbättra sig och medvetandegöra vilka perspektiv och skeenden de missat eller undvikit att rapportera om. Vår förhoppning är att denna åtgärd kan ha en positiv påverkan på övriga mediers nyhetsrapportering och på så vis stärka trovärdigheten för hela mediesektorn.

Ofta föreslås representation av olika etnisk bakgrund och sexuell läggning som verktyg för att bredda medierapportering och mångfald. Man utgår från att personer med olika ursprung genom sin härkomst kan ge nya perspektiv i debatten. Sverigedemokraterna anser att denna form av mångfaldsambition inte är konstruktiv, dvs. att en persons förmåga att lyfta fram perspektiv inte alltid eller enbart påverkas av en persons etnicitet eller sexuella läggning, och att det är högst tveksamt att denna typ av åtgärd skulle bredda debattklimatet och säkra en mångfasetterad rapportering. Av den anledningen är vi kritiska till att man i sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation. Kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag. Ett närmare nordiskt nyhetssamarbete med varierade perspektiv torde t.ex. vara en bättre metod för att bredda kompetens och infallsvinklar.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör motion 2015/16:2547 (SD) yrkande 2 bifallas. Motionerna 2015/16:3061 (SD) yrkande 2 och 2015/16:1974 (C) bör avslås.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:44 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tv-avgiften bör avskaffas och att finansieringen av public service i stället bör ske via skatten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:98 av Fredrik Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka åtgärder som lämpligast bör vidtas för att kunna reformera finansieringen av public service i enlighet med det som anges nedan och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:135 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att finansiera public service på annat sätt än genom radio- och tv-avgift och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:144 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka om simultantolkning är möjlig vid nyhetssändningar där andra språk än svenska används och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:177 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska tillsätta en utredning med syfte att undersöka den framtida finansieringen av public service via skatteintäkter och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:774 av Maria Malmer Stenergard och Erik Andersson (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sponsring inom public service ska förbjudas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansieringen av public service och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1974 av Per-Ingvar Johnsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraget till Sveriges Television bör innefatta möjlighet för invånarna på Åland att ta del av hela utbudet på SVT Play och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2063 av Anders Forsberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändrad finansieringsmodell för radio och tv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra finansieringen av public service och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2547 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligade och kompletterande utredningsdirektiv inför utredningen om den framtida finansieringen av public service och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag om fördjupad nordisk samverkan mellan public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2571 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skattefinansierad radio- och tv-avgift och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2726 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över möjligheten att avskaffa tv-licensen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3037 av Staffan Danielsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SVT ska betalas genom skatten eller via en ”public service-avgift” och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3061 av Martin Kinnunen (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service fortsättningsvis bör finansieras inom ramen för statens budget och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-uppdraget bör renodlas och att det bör utredas om det är möjligt att sälja ut delar av Sveriges Television, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.